QUADERN DE L'ALUMNE

L'Ovidi Montllor

LA VEU DEL POBLE

QUE ELS NOSTRES MÚSICS MANTENEN VIVA

El Diluvi, a l'escenari

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

Esther Vizcarra
Jaume Esteve

COORDINADORA ALCOIÀ i COMTAT PEL VALENCIÀ

escola valenciana FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS PER LA LLENGUA

Ajuntament d'Alcoi

Ajuntament de Muro

Ajuntament de Cocentaina

El CD

OVIDI MONTLLOR
PROPOSTES DIDÀCTIQUES

inclou:

1. Ovidi: Quadern de l'alumne.
2. Ovidi: Quadern del mestre. Esther Vizcarra i Jaume Esteve.
3. Ovidi: Un clam pels drets humans. Vicent Romans.
4. El Mural. Ovidi, programa especial d'Escola Valenciana, dirigit per Amàlia Garrigós.

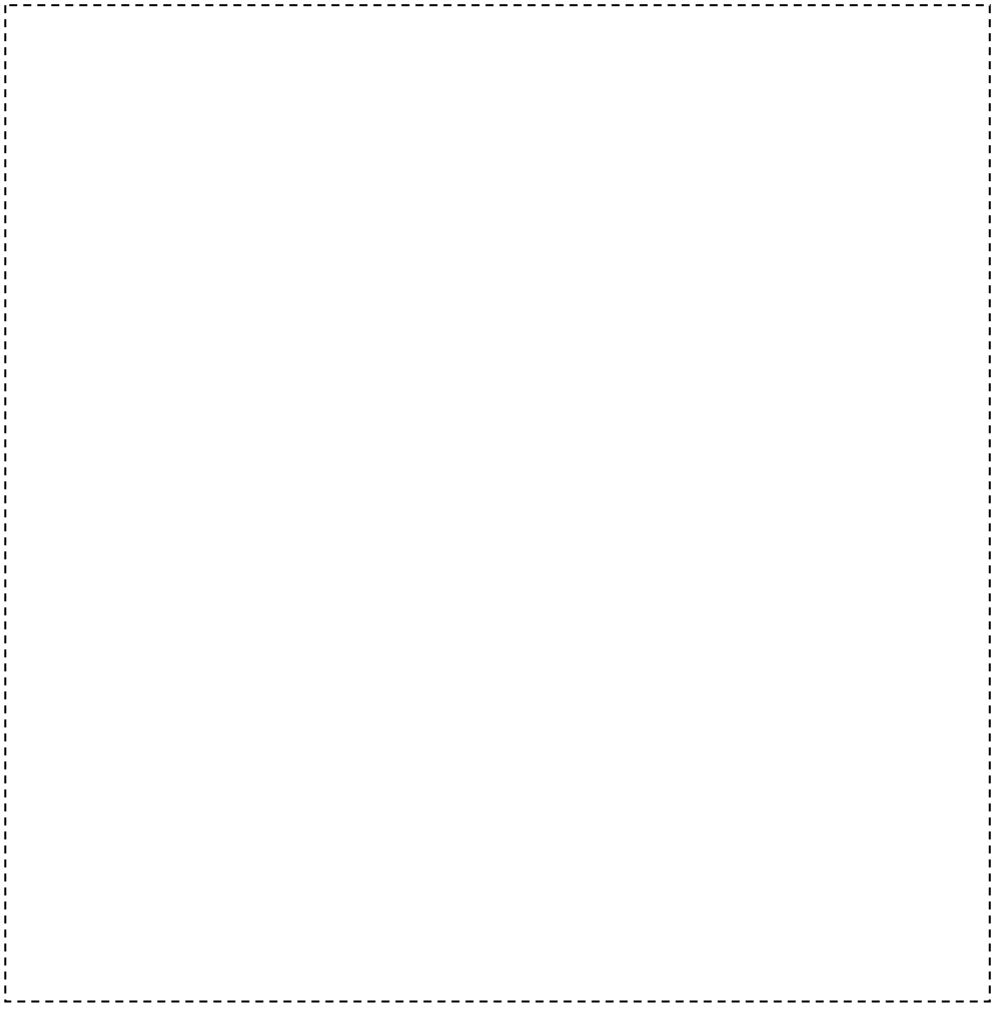

Recordar és fer viure

Monument a Ovidi Montllor, obra d'Antoni Miró

Ningú desapareix del món fins que se'n van els qui el recorden. La major part de les persones es queden amb nosaltres entre cinquanta i vuitanta anys després del final de la seua presència física. Més enllà, amb un poc de sort, en queda una fotografia a l'àlbum familiar i potser un nom, un ofici, un lloc a l'arbre genealògic. Recordem la seua imatge per haver passat tota una vida veient aquella fotografia del besavi, però no sabem el que pensava ni com es relacionava amb el món o si va ser feliç... la mena de coses que defineixen a una persona. Un nom no és res sense aquestes coses, no es pot dir que recordem una persona i la mantenim viva només perquè en sabem el nom.

La gent que ha tingut una vida pública es queda més temps entre nosaltres, però no ens hem de deixar enganyar per una societat amb un important protagonisme de la imatge, a molts els passa el mateix que al parent que es va esborrant del nostre record. Un actor de cinema, per exemple, sembla que ens haja de sobreviure de manera permanent i resulta que el que en recordem és la seua habilitat per a representar les idees d'altres persones i l'aparença física, poca cosa més que el que hi havia a la fotografia del besavi. Una biografia o l'estudi d'un investigador li afegeixen valor en deixar constància de la seua història personal, de la seua identificació amb els personatges, dels seus patiments interiors... i llavors poden continuar estant al món els seus neguits i il·lusions. Però només es fa aquest treball per a mantenir viu el record dels gegants del cinema i n'hi ha centenars d'altres que simplement es difuminen i *deixen de ser*, es converteixen en simples estampes descolorides, al mateix ritme que la resta de les persones.

L'Ovidi Montllor era un ésser extraordinari que va deixar el seu pensament i la seua manera de relacionar-se amb el món ben clarament exposats als seus poemes, cançons i altres escrits. La seua pèrdua va aclaparar a molta gent que se sentia identificada amb el seu treball, i va desencadenar un moviment de valorització i difusió de tot allò que el manté entre nosaltres: filmacions, enregistraments i publicacions.

Però, volem tenir a l'Ovidi en un museu? No, perquè això suposaria que la seua nova vida seria tan feble com escàs el coneixement del seu contingut. Ja ho deia Teodor Adorno: "*Els museus són els sepulcres de l'art*". Recollir i protegir l'obra d'una persona és absolutament necessari; estudiar-la i publicar el resultat de les investigacions ho és encara més, per a poder treure'n tot el suc possible. El més important, però, és mantenir-la viva, i no només entre les persones que van compartir amb l'Ovidi Montllor llar, societat o només aquells temps turmentosos i decebedors, en tants aspectes.

Transcendeix el que queda quan les generacions que ho van conéixer ja no hi són.

Per això hem d'escoltar les seues cançons i llegir els versos on va anar deixant expressat el seu pensament. A veure si se'ns enganxa un poc del que va ser l'Ovidi Montllor, com si forem un esbarzer que ho recull del vent, allà al Barranc del Sint, on reposa des de fa vint anys.

Esther Vizcarra

ÍNDEX

Pàgina

ENSENYAMENT SECUNDARI

L'Ovidi Montllor 6

Mots encreuats
Va com va. Cançó protesta. Diferències socials. 7
Montserrat. Cançó romàntica. 9

Parlem de les paraules
Complexitat del món musical. 11
Cantautors i poetes. *Autocrítica i crítica.* 12
Estimar les paraules. Crear un núvol de paraules. 12

El que ens diuen les cançons
Autocrítica i crítica. La lluita contra el seu temps. 15

Fugida de paraules
Homenatge a Teresa. 19

Aprenem més
El programa de ràdio *El Mural* dedicat a l'Ovidi. 20

ENSENYAMENT PRIMARI

Sopa de Lletres
La fera ferotge. Personatges i interpretacions. Millorem el món. 23

Mots encreuats
Cançó de les balances. Abusos de poder. Drets de les persones. 27

Fugida de paraules
El desesperat. La cançó de totes les crisis. 31

NIVELL

Ensenyament Secundari

12-16 anys

L'OVIDI MONTLLOR

L'Ovidi Montllor va nàixer a Alcoi l'any 1942. Fill de pare anarquista i teixidor, va aprendre aquest ofici als catorze anys, i li agradava, però en alguna entrevista ha comentat que es va anar fent menys atractiu des del moment que es van anar posant màquines noves, on el treballador no teixia, només vigilava el mecanisme. Tampoc no s'hi hauria quedat, perquè tenia altres inquietuds. El teatre va ser un dels seus jocs preferits des de ben xicotet: organitzava representacions amb titelles de guant, ajudat pels seus avis. L'afició el va portar a iniciar-se com a actor a la companyia local d'aficionats La Cassola i també a preparar representacions amb els companys de mili, a Mallorca. Això era el que ell volia fer tota la vida i se'n va anar a Barcelona l'any 1964, empaitant el seu somni. Va acceptar tota classe de feines mentre feia teatre sempre que podia. La seua col·laboració amb grups independents es va consolidar quan es va incorporar a muntatges dels grups La Pipironda i El Camaleón. Després va representar un fum d'obres. Les seues primeres cançons sorgiren dels desfogaments dialèctics al bar, amb amics i companys, després de les representacions. Posava lletra a les seues preocupacions com una manera de conjurar els mals humors, es treia el verí de la sang i tothom s'ho passava bé.

I va arribar l'any 1973, quan la cançó va començar a ser un segon ofici, en el que va ser identificat com un membre tardà del moviment conegut com Nova Cançó Catalana. Gairebé al mateix temps, l'any 1974, li van oferir actuar a la seua primera pel·lícula important: *Furtivos*, dirigida per José Lluis Borau. L'Ovidi va participar a 47 pel·lícules entre 1974 i 1993.

Nosaltres, avui, recordarem a l'Ovidi cantautor, que va ser la faceta que li donava més fàcil accés a un públic proper, encara que es va limitar a col·lectius molt específics, àmbits culturals de tota mena, inclosos els universitaris. Van ser els circuits universitaris els que el van portar a França, Suïssa, Itàlia i Portugal, entre altres països. Ací se'l va escoltar a les cases de cultura de molts pobles i més rarament en un gran espai, davant d'un públic realment massiu, com el Palau de la Música de Barcelona o l'Olympia de París. Tenia la Medalla al Mèrit Cultural de la Generalitat Valenciana i la Medalla d'Or de la Ciutat d'Alcoi.

Això que us hem explicat és el que l'Ovidi va fer de la seua vida, però el que volem que entengueu és qui era ell de veritat: el que pensava i el que sentia. Tot és a les seues cançons, així que podríem treballar sobre unes quantes d'aquestes cançons per copsar-ho entre tots.

Per a saber-ne més

L'Ovidi. Núria Cadenas. Editorial 3 i 4.
Ovidi Montllor, un obrer de la paraula. Jordi Tormo. Editorial Sembra.

Mots encreuats

▶ Les paraules correctes per a resoldre aquesta graella de mots encreuats són totes a la lletra de la cançó *Va com va* de l'Ovidi Montllor.

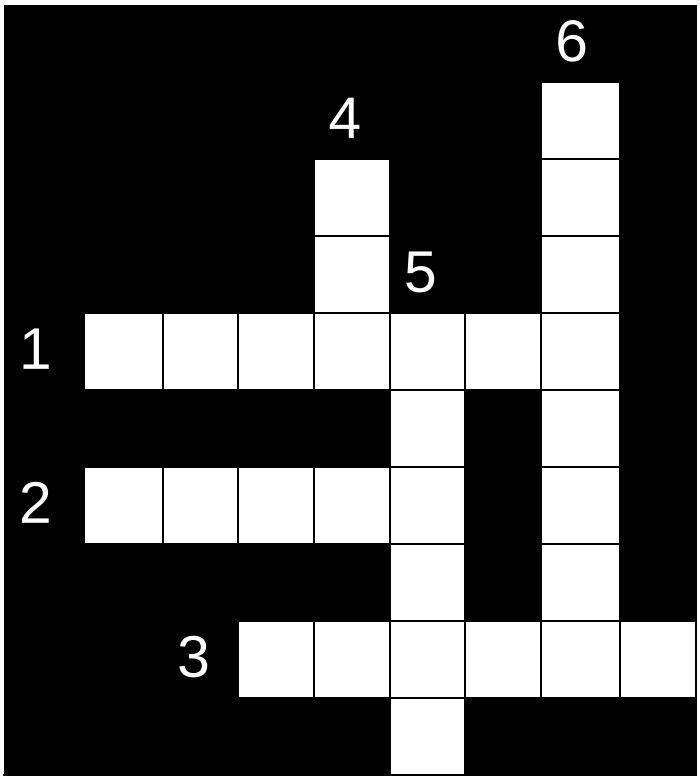

DEFINICIONS

1. [Verb. Infinitiu]. Esforçar-se per véncer a una altra persona o per superar les dificultats.

2. [Nom femení]. Antipatia o aversió amb relació a una persona.

3. [Verb. Infinitiu]. Deixar de parlar.

4. [Nom masculí]. Sentiment profund negatiu envers alguna persona, activitat o cosa. Malvolença.

5. [Nom femení]. Tros de corda o tira de cuir fixada a una vara. Antigament s'utilitzava per a colpejar els animals o els esclaus i obligar-los a obeir l'amo.

6. [Verb. 3ª persona del present d'indicatiu]. Enfadar-se molt.

Escolta la cançó, cantada per Inadaptats:
https://www.youtube.com/watch?v=6q-JXQ-rEeA

O cantada per l'Ovidi Montllor:
https://www.youtube.com/watch?v=EqGUWzN-d54

Baixa la lletra:
http://www.viasona.cat/grup/ovidi-montllor/a-alcoi/va-com-va

Llig les definicions i ompli la graella.

▶ Reflexiona sobre el vocabulari que domina la lletra d'aquesta cançó. A quin tipus creus que pertany?

☐ Cançó romàntica ☐ Cançó de protesta ☐ Cançó lleugera

▶ La lletra fa contínua referència a les diferències entre la forma de vida del cantant i la d'una altra persona (tu/jo). Busca la frase que et dóna la clau respecte a qui són cada un d'ells i explica-la.

▶ Tria una d'aquestes frases de la cançó, la que més t'agrade, i tracta d'explicar el que significa.

a) A tu t'han dit preciós, a mi m'han dit "tu calla"
b) A tu t'han dibuixat, i jo trenque la ploma
c) A tu t'han dat l'herència, a mi m'han dat la vida
d) Si jo no tinc per mi, si tu no en tens mai prou

▶ Llig la teua explicació als companys de classe, escolta les interpretacions dels qui n'hagen fet una de diferent si n'hi ha. Debateu-ho i arribeu a un consens.

L'Ovidi Montllor expressava a les seues cançons el seu pensament i la seua manera d'afrontar la vida. Ja us heu fet una idea del que li ballava pel cap, però ¿tot el que va fer tenia el mateix to? Haurem d'assegurar-nos.

▶ Les paraules correctes per a resoldre aquesta graella de mots encreuats són totes a la lletra de la cançó *Montserrat* de l'Ovidi Montllor.

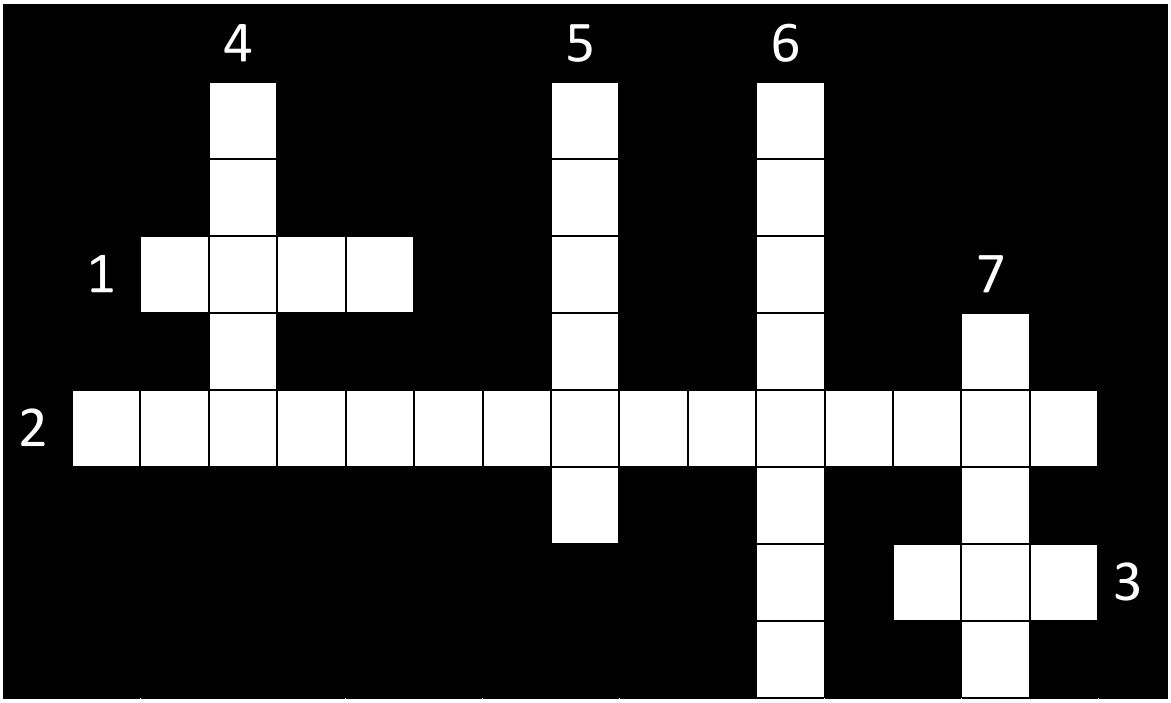

Escolta la cançó cantada per El Diluvi:
https://www.youtube.com/watch?v=pUwsR8djPVY

O cantada per l'Ovidi:
https://www.youtube.com/watch?v=mvVROPBHgjo

Baixa la lletra:
http://www.viasona.cat/grup/ovidi-montllor/bon-vent-i-barca-nova/monserrat

Llig les definicions i ompli la graella.

DEFINICIONS
1. [Nom masculí]. Sentiment molt intens de plaer, satisfacció i alegria.
2. [Adverbi]. Fer una cosa d'una manera exagerada o més intensa del que seria normal.
3. [Nom masculí]. Llum i claror que desprén una cosa en cremar-se.
4. [Nom masculí]. Afecte intens que se sent per una persona. Escriu-lo en plural.
5. [Nom masculí]. Efecte distint que produeixen a la retina de l'ull els raigs de llum de diferent longitud d'onda reflectits per un objecte. La suma de tots és el blanc i l'absència el negre. Escriu-ho en plural.
6. [Nom femení]. Objecte en forma de copa invertida que sona quan és colpejat per un badall que hi ha a l'interior. Escriu-lo en plural.
7. [Nom masculí]. Pena o dolor que se sent per causa de l'absència d'una persona o cosa que està lluny.

▶ Reflexiona sobre el vocabulari que domina la lletra d'aquesta cançó. A quin tipus creus que pertany?

☐ Cançó romàntica ☐ Cançó de protesta ☐ Cançó lleugera

▶ Tria una d'aquestes frases de la cançó, la que més t'agrade, i tracta d'explicar el que significa.

a) Ja no se n'anirà, l'ocell de tants amors.
b) Onades contra el roc, tempestes d'inquietud, tot menjat pel nou foc.
c) Desmesuradament, tot és com ha de ser

▶ Llig la teua explicació als companys de classe, escolta les interpretacions dels qui n'hagen fet una de diferent si n'hi ha. Debateu sobre les explicacions donades a les diferents frases. Es contradiuen o tenen un sentit similar? Tracteu d'arribar a un consens.

Parlem de les paraules

El món de la música és molt complex.

▶ Ací tens el nom de la major part de les professions relacionades amb la música. Escriu el número que correspon a la definició de la seua funció.

Intèrpret musical | Cantant | Compositor | Lletrista | Cantautor | Arreglista

1. Instrumentista que toca les peces musicals creades per altres persones.
2. Persona que crea música combinant els sons.
3. Persona que adapta la música creada per un altre, per a ser tocada amb un instrument que no estava previst a l'obra original, per a la veu d'un determinat cantant o introduint característiques d'un estil musical diferent.
4. Qui canta les cançons que han sigut compostes per altres en lletra i música.
5. Persona que escriu les lletres de les cançons.
6. Individu que escriu i compon les cançons que interpreta.

Cada cantautor té el seu tarannà. N'hi ha que treballen sobretot el so i expressen les seues sensacions fonamentalment amb la música, a voltes utilitzen la lletra com a suport per poder introduir la veu humana i fer més càlids els seus concerts, però amb molt poc contingut. Altres, en canvi, troben en les paraules un mitjà per explicar el que senten d'una manera més precisa.

▶ Reflexiona sobre això. Si un cantant escriu lletres per a les seues cançons que remouen els sentiments de la gent, es pot dir que és un poeta?

☐ Si, les cançons són fetes de versos. ☐ No, poeta és el que escriu llibres.

☐ No ho sé

▶ Llig a wikipedia la definició del que és un poeta.
http://ca.wikipedia.org/wiki/Poeta

▶ Escolta la cançó de l'Ovidi *Autocrítica i crítica*, interpretada per Inadaptats.

https://www.youtube.com/watch?v=TYS1xUWlo0M

O cantada per l'Ovidi Montllor

https://www.youtube.com/watch?v=Vmpo9qDXwqg

▶ Quin o quins dels espais en què es concentren els poetes creus que ha triat l'Ovidi Montllor?

☐ El seu món personal ☐ Pensament filosòfic ☐ Pensament metafísic

☐ Estudi i experimentació lingüística ☐ La realitat que viu ☐ Món imaginat

▶ Busca les lletres de les cançons que cantava l'Ovidi. Aquesta pàgina web et pot ser útil.

http://www.viasona.cat/grup/ovidi-montllor/totes-les-lletres

Tria la que més t'agrade per crear el teu propi núvol amb les paraules de l'Ovidi, seguint el procés que t'expliquem.

PROCÉS

- Entra al programa http://www.wordle.net/create

- Prem el botó

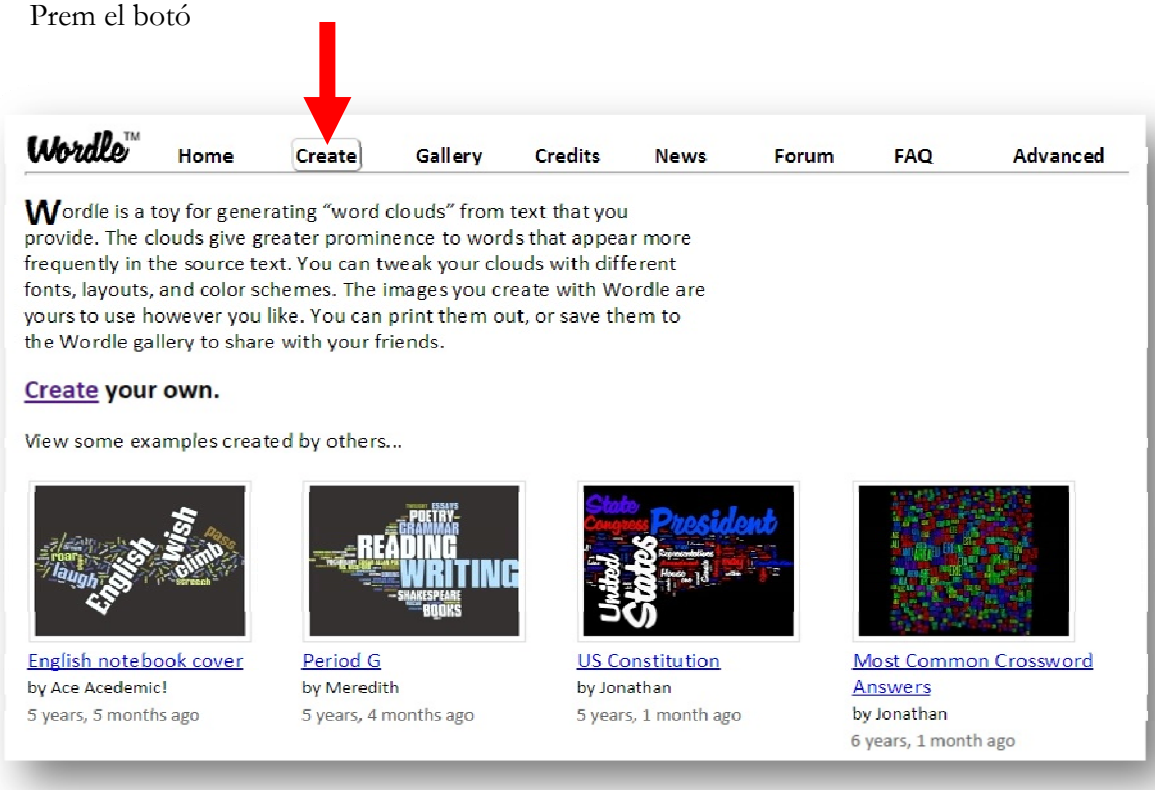

Apareix aquesta pantalla.

- Enganxa el text de la cançó.

Prem el botó **Go**

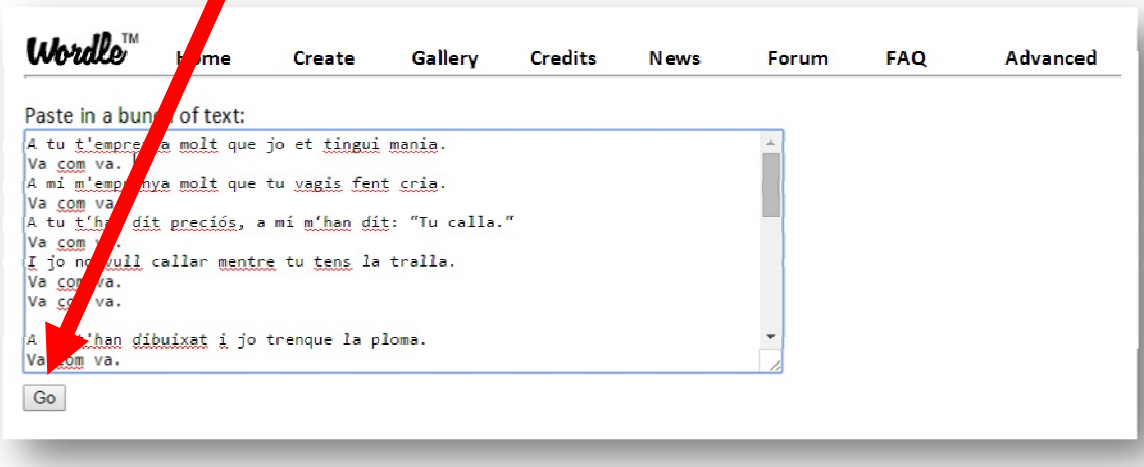

Un cop tingues el teu núvol, pots fer canvis utilitzant els botons: editar, llenguatge, font, forma i color.

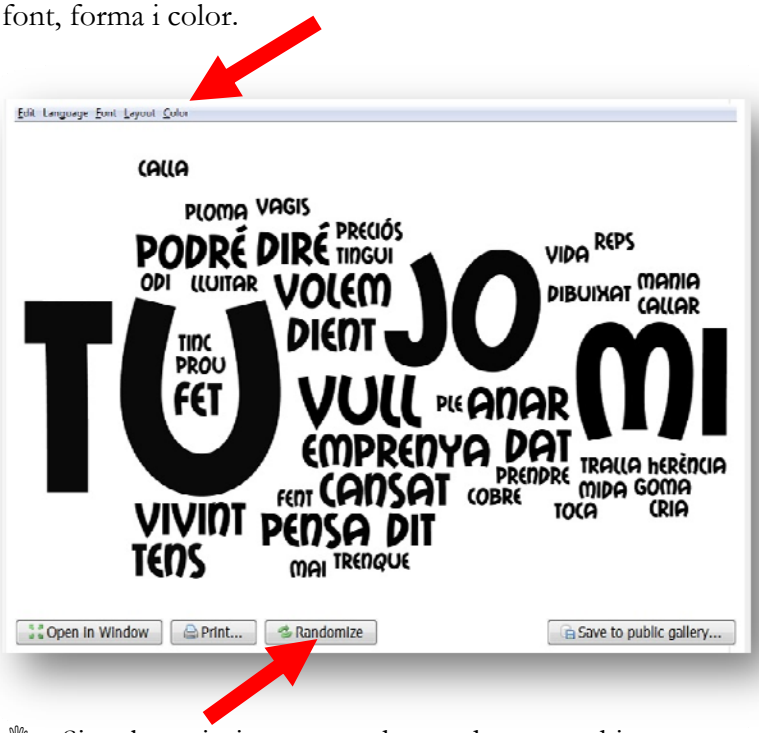

Vés amb compte. Si el dibuix que tens t'agrada una mica, guarda'l abans de continuar fent canvis, perquè no podràs tornar enrere.

Les paraules més grans són les que apareixen amb més freqüència al text que has enganxat. Si no t'agrada el resultat, li pots demanar al programa que use menys paraules.

Si vols variacions sense haver de pensar-hi massa, utilitza el botó que fa barreges aleatòries dels paràmetres possibles.

Per conservar el teu núvol, no faces servir el botó que proporciona el programa, obliga a guardar-lo en una galeria pública a internet. Usa aquest truc.

1. Posa el dibuix ben centrat a la pantalla.
2. Prem la tecla **Imp. Pant** del teu teclat. Això copiarà el dibuix.
3. Obri un programa de dibuix o disseny qualsevol. Per exemple *Paint*.
4. Enganxa.
5 Retalla el que no vols de la imatge. Guarda-la, per exemple com a JPEG, on vulgues.
6. Pots fer servir el núvol com a fons de pantalla o folrar una carpeta.

El que ens diuen les cançons

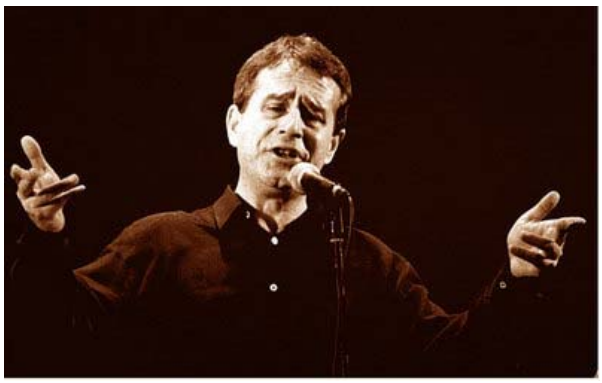

L'Ovidi Montllor era un home del poble. La seua mirada corresponia al temps que va viure, a la seua ideologia i a la societat que el rodejava. Va nàixer quan la guerra civil encara era molt recent i a una família que estava al bàndol dels perdedors, gent d'esquerres. Això va contribuir a fer que fóra aviat conscient de les injustícies socials i del mal funcionament del món. L'arribada de la democràcia va il·lusionar molt a la gent, però les coses massa esperades mai són com les havíem imaginat. Per si no n'hi hagués prou amb això, les veus crítiques com la seua van ser ignorades i arraconades. A veure si som capaços de copsar això a les seues cançons.

Per a saber més sobre això, llegeix l'article d'aquest retall de diari:

Ovidi, de izquierdas

14-III-95
Vanguardia

VICENT PARTAL

Se ha dicho poco. Que Ovidi Montllor era de izquierdas. Seguramente, a efectos de homenaje, no parece un buen momento para lucir este pedigrí. Pero peores, mucho peores, fueron otros momentos. Y él nunca lo escondió. Mirando a contraluz: Ovidi Montllor era uno de aquellos señores que te hacían sentirte bien siendo de izquierdas.

Los adjetivos que se le han aplicado a su muerte lo retratan: honesto, honrado, trabajador, amigo, solidario, recto pero irónico, sincero, sin doblez. Podemos repartirlos gratuitamente, por supuesto. En todas partes, de todos los colores, hay gente así porque nació de izquierdas en una ciudad, Alcoy, que tiene en el trabajo la identidad.

▼

De una cortina vieja le hicieron una camisa roja. De Teresa aprendió que no existían los Reyes de Oriente ni los lobos ni los espíritus. Como el viejo sindicalista, que nunca fue, afirmó que no es de ladrones decir amén si el sudor de lo que creamos no lo seca lo que recibimos. Llevó, lleno de orgullo, langosta a su padre. A la prisión de Franco. Trabajó en no se sabe cuantos oficios. Y a su izquierda de niño sumó su realidad de izquierdas. Aprendió a entonar el sí señor y descubrió que ya no alimentaban las migajas. Saludó a los camaradas recordando que un día el llanto será de alegría.

▼

Y la suma de las dos experiencias le permitió retratar la pandilla con blusones de la salida del Liceu, como si hubiera vivido en la Barcelona anarquista. O entonar Salvat-Papasseit con aroma de playa de la Barceloneta, encendida de panfletos mientras los jóvenes se bañaban desnudos.

"A Alcoi", aquel elepé rotundo que Antoni Miró diseñó dentro de un embalaje obrero, condensó toda la capacidad de retratar su mundo: su ciudad, su orgullo, su libertad como una bofetada al fariseismo. Su creatividad. Su trabajo. El futuro dignificante del esfuerzo. Su solidaridad.

Son palabras y conceptos que pueden sonar extraños. Pasados. Contradictorios. En su nombre, se han cometido tantas barbaridades... Pero son conceptos, palabras, valores, que para ciertos ciudadanos significan nuestra manera de movernos en este asfixiante final de siglo.

▼

Todo se reduce a poca cosa: honestidad, honradez, trabajo, amistad, solidaridad, rectitud, ironía, sinceridad. Ovidi Montllor, visto desde fuera, era eso. Y lo era, en su caso concreto, porque era de izquierdas.

Es posible que los elogios vertidos se limiten a una breve despedida. Tal vez nadie reparará en que muchos de sus compañeros siguen aquí, al pie del tajo. La transición rompió muchas cosas. Entre otras el sueño de unos países catalanes teñidos con el rojo plural del progreso.

Pero ahora que ya no queda muro y que ya no podemos seguir hablando como si nada hubiera pasado tal vez sea un buen momento para volver a explicar que la ética y la estética tienen su valor. Puede que sean la más preciada bandera.●

VICENT PARTAL, *periodista*

▶ Ara, torna a escoltar la cançó de l'Ovidi *Autocrítica i crítica*, interpretada per El Diluvi, llegint al mateix temps la lletra. https://www.youtube.com/watch?v=gcSucjQ1amQ

Tancat a casa la major part del temps,
no sóc amant de llepar. No tinc déus,
ni pensaments de trobar-me en tal cas.
Jo sóc qui sóc. Si vols veure'm, em veus.

El meu treball el demostre com puc
i tant com puc em done tot a ell.
Millor, pitjor, el judici ja és vostre
i amb l'ofici arribaré a ser vell.

Llavors veurem quina retribució
em tocarà en tant que jubilat.
Si dic això és perquè, com he dit,
no sóc amant de llepar un sol dit.

Jo sé que vaig amb les meues cançons
saltant històries, saltant situacions.
Ara dic groc i després passe al verd,
sé que és difícil seguir-me l'explicat.

Per tant, per tots, em vaig a presentar:
jo ací explique a la meua manera
uns fets, un temps, una estima, una idea:
jo sóc l'artista, el cantant, el pallasso.

Per a uns pollet, per a altres una fera.
Com bé veureu, no arribe a l'u seixanta.
Si, com he dit al bell començament,
sóc dels qui resta a casa el major temps,

no és pas per boig ni per sentir-me estrany,
és pel dubte, i dubte molt companys:
Quina és la porta que s'obre sense pany?
Quantes persones et reben sense engany?

Quants parlen d'ells dient que de tu parlen?
Quants m'estaran posant en dubte ara?
Doncs repetesc: jo parle del meu temps,
estime el viure ja d'un colp per a tothom.

Tinc un partit i una ideologia,
dic el que dic sense cap covardia,
però també sé el preu de tot això:
més tard o d'hora m'arribarà sentència.

Car no interessa qui no llepa amb paciència.
M'aïllaran dient que m'he aïllat,
diran o diuen que ja sóc acabat.
No pense pas donar-me per guanyat.

Mentrestant jo no m'empasse la porga
d'aquells que creuen que tot està tan clar.
Respecte això amb tot el meu respecte,
admire artistes, admire comediants.

Però jo sóc jo, i no em puc deslligar,
de mi mateix poc més puc explicar:
Jo sóc l'artista, el cantant, el pallasso.
Jo sóc l'artista, el cantant, el pallasso.

Som els artistes: el cantant, el pallasso.

▶ Fixa't en aquest vers. **"No sóc amant de llepar"**

1. Què creus que vol dir?
2. Amb quina part del que hem explicat abans està relacionada aquesta actitud que el cantautor confessa a la cançó?
3. Busca, al final de la cançó, una estrofa que ho explica amb més detall.
4. Està el cantant disposat a rendir-se? A quina part d'aquesta estrofa ho diu?

▶ Fixa't en aquest altre vers. **"Per a uns pollet, per a altres fera"**

1. Què vol dir ser un pollet o una fera?
2. De quina manera pot estar el vers relacionat amb la ideologia de la gent que rodeja al cantautor?
3. Busca, al final de la cançó, una estrofa on explica això de la ideologia.
4. Quina és la conclusió que treu?

▶ Fixa't en aquests altres versos.

"El meu treball el demostre com puc
i tant com puc em done tot a ell"

1. Quin tret del seu caràcter pots deduir d'aquestes paraules?
2. Recordes quins són els oficis que relaciona amb difondre les idees? Si no els recordes, llegeix de nou la cançó i identifica'ls.
3. Per què penses que aquests oficis serveixen per a dir veritats?

Fugida de paraules

▶ Escolta la cançó **Homenatge a Teresa**, al mateix temps que lliges la lletra.

Ací la tens cantada per Ebri Knigth:
https://www.youtube.com/watch?v=zbnOvwYVbVU

O per l'Ovidi Montllor:
https://www.youtube.com/watch?v=vuhZ1Y-JY54

▶ Ara, escriu les paraules que falten.

Com un ..... d'infantesa
sempre recordaré
a la Teresa,
ballant el vals.

Potser fos l'últim fet
amb algú que estimés
abans que un .....
la tornés boja.

Tots els xiquets la seguíem
i en un solar apartat
ens instruíem
al seu voltant.

Mig .....
ens mostrava les cuixes
i ens donava lliçons
d'anatomia.

Ella ens va dir d'on veníem.
I que els reis de l'Orient
no existien.
Ni ..... ni esperits.

Ens parlava de l'amor
com la cosa més bonica
i .....
Sense pecats.

Ens ensenyà a ballar
a cantar i a estimar.
D'això ella era
la que més sabia.

Amb una floreta al seu cap
i un ..... negre al coll
i faldes llargues
i un .....

Vas ser la riota dels grans,
i la mestra més volguda.
dels infants.

Ara de gran comprenc
Tot el que per tu sent
i et llence un .....
als quatre vents.

Com un record d'infantesa
sempre et recordaré, Teresa,
ballant el .....

Aprenem més sobre l'Ovidi Montllor

QUÈ ÉS EL MURAL?

El Mural és un programa de ràdio mensual que es difon pel sistema de penjar-lo a la xarxa. Es tracta d'una iniciativa d'Escola Valenciana i està realitzat per un equip de treballadors i treballadores de RTVV. Dirigit per la periodista Amàlia Garrigós, l'equip es completa amb periodistes, tècnics i productors amb una llarga trajectòria en el món radiofònic com són Pau Vendrell, Xelo Ribera, Jordi Cabezas, Cristina Mollà, Pepe Moreno i Iñaki Mazkiaran. Tots treballen d'una manera altruista i voluntària.

El programa es penja a les pàgines dels diaris i revistes digitals col·laboradors: Vilaweb, La Veu del País Valencià, Tres deu, Sons de Xaloc, Mildenou, Llibertat.cat, AraMultimèdia (Ara Ràdio), El Punt /Avui digital. També a les de les emissores col·laboradores: Ràdio Burjassot, Ràdio Cocentaina, Ràdio Godella, Ràdio Mislata, Ràdio Élite de Muro, Ràdio l'Om de Picassent, Ràdio Puçol, Ràdio Túria de l'Eliana, Ràdio Banyeres, Ràdio Klara, VOX UJI Ràdio, Ràdio Pego, Ràdio Sol d'Albal, Xtradio, Ràdio Terra, Cabiló Ràdio, Ràdio Malva, MediaUni de la Universitat de València, Ràdio Insurrecta.

EL PROGRAMA SOBRE L'OVIDI MONTLLOR

El 10 de març de 2015 feia 20 anys de la desaparició de l'Ovidi Montllor. Per això el programa s'havia de dedicar al cantant, poeta, actor i rapsode. L'escoltarem parlant del pare de qui va heretar la disciplina i el rigor en el treball, dels seus 36 oficis abans de dedicar-se a la música, de l'ideal futur d'una societat justa, de la marginació a què fou sotmés i del seu amor a Alcoi i a Barcelona. Al programa es parla de l'ostracisme a què va ser condemnat, però també de com els més joves s'estan trobant amb un personatge extraordinari que difon un missatge vigent al segle XXI farcit de reivindicacions laborals, de drets i de llibertats. Compromés amb la cultura i amb el seu poble, l'Ovidi Montllor ha deixat un llegat valuós als músics actuals.

▶ Escolta els primers 40 minuts d'aquest programa de ràdio (Si tens temps, escolta'l sencer). Et permetran conéixer molt millor l'Ovidi Montllor. Pren notes i després respon les preguntes que et plantegem.

http://www.ivoox.com/girem-amb-l-ovidi-el-mural-9-fragment-audios-mp3_rf_4162991_1.html#

PREGUNTES

1. A quin moviment musical pertanyia l'Ovidi Montllor?

2. Quines especialitats artístiques i creatives conreava?

3. Què li va passar els últims anys de la seua carrera artística?

4. Com s'ho fan els músics d'El Diluvi per acostar la música de l'Ovidi als joves?

5. Com pensava l'Ovidi que havia de ser el món?

6. Quines característiques tenia la família de l'Ovidi Montllor?

7. Quina classe de persona era ell?

8. On pensava que estava l'origen de les seues ganes d'expressar la protesta a les seues cançons?

9. A quins poetes recitava?

10. Per què Núria Cadenes diu que és l'artista total?

11. L'Ovidi pensava que les seues cançons durarien o que acabarien quedant desfasades?

12. Què és el que realment ha passat?

13. Quina feina significativa de doblatge va fer?

NIVELL

Ensenyament Primari

6-11 anys

Sopa de lletres

▶ Escolta la cançó *La fera ferotge* de l'Ovidi Montllor.

Ací la tens cantada a ritme de reggae per The Penguins Ska:
https://www.youtube.com/watch?v=Oa4Ir2P81x8

Ací cantada per l'Ovidi Montllor:
https://www.youtube.com/watch?v=XS2FUv374IE

▶ Mira quins personatges surten a la cançó i on passa tot. Busca les paraules en aquesta sopa de lletres. Trobaràs cinc personatges, cinc llocs i un vehicle.

N	P	T	F	S	H	F	R
G	M	C	E	C	A	S	A
U	P	A	R	C	G	S	F
A	L	C	A	L	D	E	P
R	A	O	I	T	A	N	D
D	T	T	J	R	M	Y	K
I	J	X	X	I	C	O	T
E	A	E	Q	L	H	R	B
S	W	C	H	O	T	E	L
C	A	R	R	E	R	S	C

▶ Apreneu la cançó per cantar-la tots junts. Podeu fer un enregistrament i penjar-lo a la web de l'escola.

La fera ferotge

Per ordre de l'Alcalde
es fa saber a tothom
que una fera ferotge
del parc s'escaparà.
Es prega a les senyores
compren força aliments
i no surten de casa
fins que torne el "bon temps".
Tot el que tinga cotxe
que fota el camp corrent,
i se'n vaja a la platja,
a la torre o als hotels.
L'Alcalde s'encarrega,
fent ús dels seus poders,
de la fera ferotge
deixar-la sense dents.
El que això no acompleixca
que no es queixe després
si per culpa la fera
ell rep algun turment.
Jo que no tinc ni casa,
ni cotxe, ni un carret
em vaig trobar aquell dia
la fera en el carrer.
Tremolant i mig mort:
-Ai Déu, redéu, la fera!
I en veure'm tan fotut
em va dir molt planera:
-Xicot, per què tremoles?
Jo no te'm menjaré.
-I doncs, per què t'escapes
del lloc que tens marcat?
-Vull parlar amb l'Alcalde
i dir-li que tinc fam,
que la gàbia és petita,
jo necessite espai.
Els guàrdies que la veuen
la volen atacar,
la fera es defensa,
no la deixen parlar.
Com són molts i ella és sola,
no pot i me l'estoven.
I emprenyats per la feina,
a la gàbia me la tornen.
Per ordre de l'Alcalde
es fa saber tothom
que la fera ferotge
ja no ens traurà la son.
I gràcies a la força
no ha passat res de nou,
tot és normal i "maco"
i el poble resta en pau.

▶ Contesta aquestes preguntes.

1. Per què li diuen a la gent que es tanque a casa?

2. Per què s'escapa la fera?

3. Com pensa enfrontar-se a la fera l'alcalde?

4. La fera li fa por al cantant?

5. La deixen parlar els guàrdies?

6. Què li fan a la fera?

7. És just com acaba la història?

▶ Pensa com t'agradaria que acabés i escriu la història de la fera canviant el final.

▶ Llegeix i escriu una paraula a cada buit que hi ha al text.

Als contes, moltes voltes, surten animals que parlen però nosaltres sabem que els animals no parlen. Els autors dels contes posen als animals en les situacions en què normalment estan les persones per explicar el que pensa la gent i el que li passa. L'Ovidi Montllor va fer el mateix en aquesta cançó. Tracta d'imaginar que l'Ovidi va posar que era una fera però en realitat pensava en una persona.

Seria una persona que es volia queixar de què no tenia prou ..... per a ell i la seva família. Seria una persona que tenia una casa massa ..... per a ell i la seva família. Seria una persona que volia dir tot això i demanar que l'ajudaren, que li donaren feina per a guanyar suficients diners per a viure com cal. Però no la van deixar ..... Què van fer amb ella? La van ..... i la van ..... Això passava en un país on la gent no es podia ....., és a dir, on no hi havia llibertat d'expressió ni justícia.

Mots encreuats

▶ Les paraules correctes per a resoldre aquesta graella de mots encreuats són totes a la lletra de la *Cançó de les balances*, que canta l'Ovidi Montllor i està basada en un poema de Josep Maria Carandell. Són els noms de les coses que posseïa el rei.

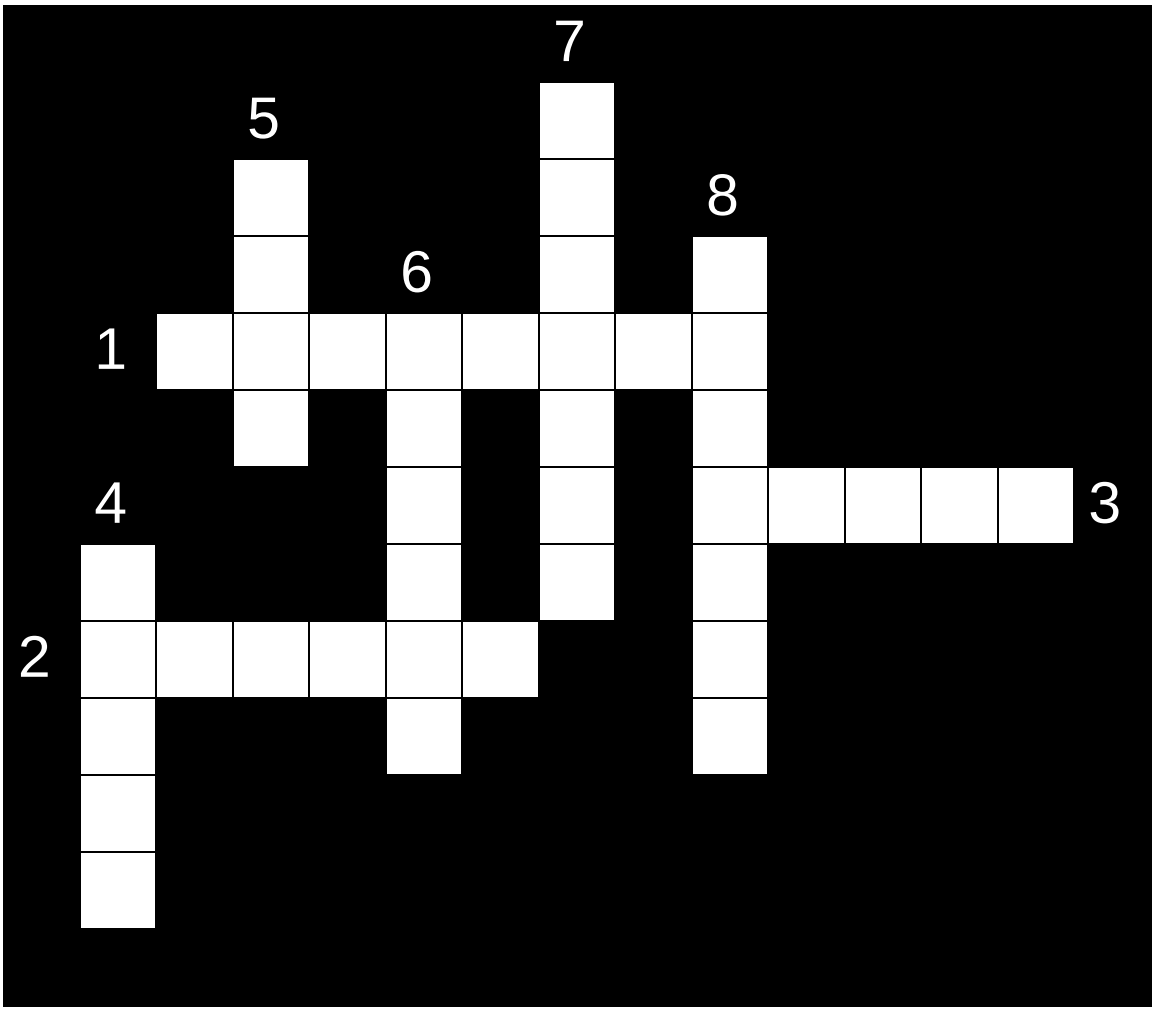

Escolta la cançó, cantada per un grup de xiquets:
https://www.youtube.com/watch?v=O2dod7t3d1E

O cantada per l'Ovidi Montllor:
https://www.youtube.com/watch?v=tZqKn-V-C5s

Baixa la lletra:
http://www.viasona.cat/grup/ovidi-montllor/veri-good/canco-de-les-balances

Llig les definicions i ompli la graella.

DEFINICIONS

1. Elevació del terreny d'alçada considerable.
2. Plantes altes i amb troc del qual es pot fer llenya. N'hi ha que donen fruita.
3. Construcció alta que servia per a vigilar l'entorn.
4. Edificis on viu una sola família. Poden tenir jardí.
5. Forats molt fondos dels quals es trau aigua.
6. Els camps i altres terrenys que pertanyen a una persona.
7. Creixen si poses llavors dins la terra i les regues.
8. El lloc on viu el rei i la gent que el serveix.

▶ Fixa't en aquests versos:

"Doncs era un rei que tenia
el castell a la muntanya,
tot el que es veia era seu:
Terres, pous, arbres i cases,
i al matí des de la torre
cada dia les comptava".

RESPON A AQUESTA PREGUNTA

Creus que tenir moltes coses fa felices a les persones? Per què?

▶ Fixa't en aquests versos

"**Cada cosa tenia un preu, la terra, els homes, les cases"**.

RESPON A AQUESTA PREGUNTA
Que una cosa tinga un preu vol dir que es pot comprar i vendre per eixe preu. Quina de les coses que se citen en aquest vers no s'hauria de poder comprar i vendre? Per què?

▶ Fixa't en aquests versos

"El rei, que va sentir el noi,
el va fer agafar i, amb ràbia,
va ordenar que li donessin
cent cinquanta bastonades
i a la torre el va tancar,
castigat a pa i aigua"

RESPON A AQUESTA PREGUNTA
Per què es va enfadar el rei?

▶ Llegeix aquestes expressions i encercla les que creus que tenen alguna cosa a veure amb el que demanava el xic a la cançó que no li va agradar al rei.

Fugida de paraules

▶ Escolta la cançó *El desesperat*, llegint al mateix temps la lletra.

Ací la tens amb un muntatge d'imatges de Manel i Ferran:
https://www.youtube.com/watch?v=RYhZUD1eCQI

Ací, en un enregistrament normal de l'Ovidi Montllor:
https://www.youtube.com/watch?v=zjeZ-B504rs

▶ Escriu les paraules que falten a la lletra.

Un xic ..... sóc.
Un xec mancaria,
solució de tot.
Un hom sense res
un ham necessita
abans que res més.
Em manca un .....
No puc donar un .....
Tinc que moure un plet
si vull menjar un .....
A la "tasca" un vas
fa que em diguen: Ves!
i si vull ser .....
he de menjar .....
Per a mi és un goig
menjar un poc de guix.

Fins i tot un pet
ja se'm torna mut.
I em troben tan .....
que em diuen el grec.
Mon ..... em diu foll
en comptes de .....
I tinc tanta .....
que em menjaré el fem.
Tot això, jo crec,
que ho apanya un crac!
No m'espere més,
agafe un .....
i em foto a fer el .....
per allà on puc.
Trec, trac, troc, truc.

▶ Creus que avui en dia, a la teua ciutat, hi ha gent tan pobre com el protagonista de la cançó? Parla amb els companys de la pobresa i de la crisi. Proposeu coses que es podrien fer per a millorar la vida de la gent.

"...jo ací explique, a la meua manera,
uns fets, un temps, una estima, una idea:
jo sóc l'artista, el cantant, el pallasso"

Ovidi Montllor. *Autocrítica i crítica.*

Alcoi, 5 de Maig de 2015
L'Ovidi Montllor. Propostes Didàctiques: Quadern del mestre i Quadern de l'alumne
© Esther Vizcarra Fortuny i Jaume Esteve Santamarta